

ЩОДО СПІВВІДНОШЕННЯ СЕРЕДНЬОЗВАЖЕНИХ СТАВОК РИНКУ КРЕДИТНИХ РЕСУРСІВ

О.П. Заруцька, Управління НБУ в Дніпропетровській області

При аналізі та плануванні обсягів операцій залучення та розміщення банківських ресурсів ключовим показником є рівень середньозважених процентних ставок, що визначає фінансовий пріоритет операцій в управлінні активами і пасивами. Крім того, середньозважені процентні ставки за кредитами і депозитами, які обчислені на рівні сукупної банківської системи, виступають важливими монетарними чинниками грошово-кредитної політики держави, що обумовлює необхідність коректного їх розрахунку.

Середньозважена процентна ставка, як агрегований фінансовий показник узагальнює відомості про банківські операції з ресурсами, кожна з яких має три головні характеристики:

- термін;
- обсяги;
- процентні ставки.

В агрегованому показнику середньозважених ставок їх рівень співвідноситься із термінами та обсягами, хоча врахування цих властивостей дещо відрізняється. Якщо середньозважені ставки для ресурсів з однаковими термінами розраховуються пропорційно до обсягів кожної операції, то порівняння різних за тривалістю ресурсів викликає певні проблеми. В більшості розрахунків строковий чинник ігнорується і агреговані середні ставки зважуються лише за обсягами, як при обчисленні середньої ставки за кредитами і депозитами у статистичній звітності Національного банку України. Альтернативний варіант – зважування операцій за термінами значно посилює пріоритет довгострокових ресурсів, ігноруючи ставки короткострокових.

На наш погляд, агрегований показник повинен відтворювати головні структурні особливості ринкових умов для коректного їх порівняння і аналізу динаміки.

Як продемонстрував аналіз показників процентних операцій банківської системи Дніпропетровської області, агреговані процентні ставки з урахуванням термінів операцій значно скорочують рівень спреду. У відповідному агрегованому показнику спреду відображається протилежний вплив термінів на рівень процентних ставок за кредитними і депозитними операціями. Негативний зв'язок між строками та ставками скорочує агрегований показник процентної ставки за кредитами, тоді як агрегована ставка за депозитами фізичних осіб зростає завдяки позитивному зв'язку параметрів. Отже, фактична відсутність рівноваги між активними і пасивними операціями скорочує агрегований показник спреду. Агреговані ставки, на наш погляд, найбільш детально визначають ринкові умови.

Без урахування термінів міжбанківський ринок становить 91 % загального обсягу операцій із залучення ресурсів та 35 % активних операцій. У той же час агрегований показник залучених ресурсів на 85 % складається із операцій

небанківського ринку. Серед операцій розміщення ресурсів небанківський ринок фактично займає 99 %.

Середньозважена процентна ставка, яка розрахована без зв'язку із термінами ресурсів, перебуває під впливом міжбанківських операцій, хоча принциповим сегментом ринку залучених ресурсів є операції з депозитами фізичних осіб, а кредити прямого позичальника фактично повністю складають ринок активних операцій. В результаті переходу до агрегованих процентних показників загальний показник спреду зростає з 14 % до 16 % за рахунок небанківського сектора.

Управління активами і пасивами комерційних банків передбачає координацію фінансових потоків з метою досягнення системи цільових установок, таких як підвищення прибутковості, зменшення ризиків, управління ліквідністю. Для реалізації концепції інтегрованого управління необхідний постійний контроль ринкових параметрів та адекватна цінова політика. Аналіз показав, що розрахунок середньозважених ставок повинен бути пристосований до мети дослідження із врахуванням достатньої кількості ринкових чинників.

Заруцька, О.П. Щодо співвідношення середньозважених ставок ринку кредитних ресурсів [Текст] / О.П. Заруцька // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. наук. праць. – Суми: УАБС НБУ, 2003. – Т. 8. – С. 69-70.